

DECIZIE

16 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Victoria Ghimpu și avocatul Isai Chibac,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Marina
Andrievscaia împotriva Primăriei comunei Cosăuți, rl Soroca, Mihail Ghimpu și
Victoriei Ghimpu cu privire la contestarea actelor,
împotriva încheierii din 01 august 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a
restituit cererea de apel,

c o n s t a t ă:

La 28 octombrie 2016, Valerii Andrievschii a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei comunei Cosăuți, rl Soroca, intervenient accesoriu Victoria Ghimpu solicitând anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Valerii Andrievschii, număr cadastral xxxxx, cu suprafața de 0, 3887 ha, destinația terenului-construcție locativă, eliberat la 12 decembrie 2002 prin decizia Primăriei Cosăuți nr.xxxx din 13 februarie 1993, anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele Parascoviei Ghimpu, număr cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,1821 ha, destinația terenului-construcție locativă, eliberat la 12 decembrie 2002. Totodată, a menționat că hotărârea să fie cu drept de înregistrare la Oficiul Cadastral Teritorial Soroca.

La 10 mai 2018, Marina Andrievscaia, reprezentată de avocatul Ludmila Ciuhrii, a depus cerere de modificare a acțiunii, formulând pretenții împotriva Primăriei comunei Cosăuți, rl Soroca, Mihail Ghimpu și Victoriei Ghimpu, prin care a solicitat anularea planurilor cadastrale ale sectoarelor de teren cu numere cadastrale: xxxxx, xxxxxx (fost xxxxxx), anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu număr cadastral xxxxxx, pe numele Parascoviei Ghimpu și numărul xxxxx, obligarea Primăriei comunei Cosăuți să introducă în planurile cadastrale modificări ale suprafețelor și configurației sectoarelor nominalizate și să execute decizia Consiliului comunal Cosăuți nr. xxxx din 13 februarie 1993 și dispoziția primarului comunei Cosăuți nr. 36 din 10 iunie 2002, prin care, la nr. 807, s-a dispus atribuirea în proprietate privată lui Valerii Andrievschii, locuitor al sat. Cosăuți, a terenului cu suprafața de 0, 41 ha, anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar eliberat pe numele lui Mihail

Ghimpu după decesul mamei sale Parascovia Ghimpu, în partea ce ține de suprafața sectorului de teren aferent casei de locuit situate în sat. Cosăuți, rl Soroca, anularea parțială a contractului de donație nr. 2805 din 17 aprilie 2012 a bunului imobil cu număr cadastral xxxxx, încheiat între Mihail Ghimpu și Victoria Ghimpu, în partea ce ține de suprafața sectorului de teren aferent casei de locuit, dispunerea rectificării în cadastrul bunurilor imobile a înscrierilor suprafeței și dreptului de proprietate asupra bunului imobil cu număr cadastral xxxxx-teren pentru construcții și suprafeței bunului imobil nr. xxxxxx (fost xxxxx)-teren pentru construcții, ambele situate în sat. Cosăuți, rl Soroca, conform actelor eliberate de Primăria comunei Cosăuți în baza hotărârii judecătorești.

Prin încheierea protocolară din 12 martie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, s-a înlocuit reclamantul Valerii Andrievschii cu moștenitorul averii Marina Andrievscaia, în baza certificatului de calitate de moștenitor.

Prin hotărârea din 22 martie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Marina Andrievscaia și s-au anulat planurile cadastrale ale sectoarelor de teren cu numere cadastrale: xxxxxx, xxxxx (fost xxxxxx); s-au anulat titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu număr cadastral xxxxxx, pe numele Parascoviei Ghimpu și numărul xxxxx; s-a obligat Primăria comunei Cosăuți să introducă în planurile cadastrale modificări ale suprafețelor și configurației sectoarelor nominalizate și să execute decizia Consiliului comunal Cosăuți nr. xxxx din 13 februarie 1993 și dispoziția primarului comunei Cosăuți nr. xxxx din 10 iunie 2002, prin care s-a dispus, la nr. xxxx, atribuirea în proprietate privată cet. Andrievschii V., locuitor al sat. Cosăuți, a terenului cu suprafața de 0, 41 ha; s-a anulat parțial certificatul de moștenitor testamentar eliberat pe numele lui Mihail Ghimpu după decesul mamei sale Parascovia Ghimpu, în partea ce ține de suprafața sectorului de teren aferent casei de locuit situate în sat. Cosăuți, rl Soroca; s-a anulat parțial contractul de donație nr. 2805 din 17 aprilie 2012 a bunului imobil cu număr cadastral xxxxx dintre Mihail Ghimpu și Victoria Ghimpu, în partea ce ține de suprafața sectorului de teren aferent casei de locuit; s-a dispus rectificarea în cadastrul bunurilor imobile a înscrierilor suprafeței și dreptului de proprietate asupra bunului imobil cu număr cadastral xxxxx-teren pentru construcții și suprafeței bunului imobil nr. xxxxxx (fost xxxxx)-teren pentru construcții, ambele situate în sat. Cosăuți, rl Soroca, conform actelor eliberate de Primăria Cosăuți în baza hotărârii judecătorești.

La 28 martie 2019, prin intermediul poștei (Vol.I, f.d.232), Victoria Ghimpu, reprezentată de avocatul Isai Chibac, a depus cerere de apel cu mențiunea „preventiv” împotriva hotărârii din 22 martie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată formulată de Marina Andrievscaia, încasarea de la Marina Andrievscaia a sumei de 3000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin încheierea din 27 mai 2019 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Victoria Ghimpu, reprezentată de avocatul Isai Chibac și s-a acordat apelantei termen până la data de 20 iunie 2019 pentru prezentarea cu semnătură olografă a apelului motivat în copii pentru toți participanții la proces, a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 712, 50 de lei și împuternicirile de reprezentare ale avocatului Isai Chibac, cu înregistrarea acestora până la data limită în cancelaria

instanței de apel-20 iunie 2019 ora 17:00; totodată, s-a explicat apelantului că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din încheiere, cererea de apel se va considera nedepusă și va fi restituită.

La 14 iunie 2019, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.14), Victoria Ghimpu, reprezentată de avocatul Isai Chibac, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 22 martie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central și ordinul de plată a taxei de stat.

Prin încheierea din 01 august 2019 a Curții de Apel Bălți s-a restituit apelul declarat de avocatul Isai Chibac în calitate de reprezentant al Victoriei Ghimpu, împotriva hotărârii din 22 martie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central; s-a remis avocatului Isai Chibac apelul declarat în calitate de reprezentant al Victoriei Ghimpu cu toate documentele anexate.

La 10 august 2019, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.22), Victoria Ghimpu și avocatul Isai Chibac au depus cerere de recurs împotriva încheierii din 01 august 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii din 01 august 2019 a Curții de Apel Bălți, cu remiterea dosarului la examinare în ordine de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că avocatul a fost împuternicit să conteste hotărârea instanței de fond și de a semna cererea de apel, doar că a fost omisă prezentarea mandatului. Totodată, a afirmat că neexaminarea cererii de apel va duce la încălcarea drepturilor apelantei.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 01 august 2019, iar Victoria Ghimpu și avocatul Isai Chibac au declarat recurs la 10 august 2019, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.22), ceea ce denotă că recursul este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Victoria Ghimpu și avocatul Isai Chibac și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul precizează că la 28 martie 2019, prin intermediul poștei (Vol.I, f.d.232), Victoria Ghimpu, reprezentată de avocatul Isai Chibac, a depus cerere de apel cu mențiunea „preventiv” împotriva hotărârii din 22 martie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată formulată de Marina Andrievscaia, încasarea de la Marina Andrievscaia a sumei de 3000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică (Vol.I,f.d.231).

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă

fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În acest context, prin încheierea din 27 mai 2019 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Victoria Ghimpu, reprezentată de avocatul Isai Chibac și s-a acordat apelantei termen până la data de 20 iunie 2019 pentru prezentarea cu semnătură olografă a apelului motivat în copii pentru toți participanții la proces, a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 712, 50 de lei și împuternicirile de reprezentare ale avocatului Isai Chibac, cu înregistrarea acestora până la data limită în cancelaria instanței de apel-20 iunie 2019 ora 17:00; totodată, s-a explicat apelantului că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din încheiere, cererea de apel se va considera nedepusă și va fi restituită (Vol.II,f.d.2-3).

La 14 iunie 2019, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.14), Victoria Ghimpu, reprezentată de avocatul Isai Chibac, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 22 martie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central și ordinul de plată a taxei de stat (Vol.II, f.d.9-13).

Prin încheierea din 01 august 2019 a Curții de Apel Bălți s-a restituit apelul declarat de avocatul Isai Chibac în calitate de reprezentant al Victoriei Ghimpu, împotriva hotărârii din 22 martie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central; s-a remis avocatului Isai Chibac apelul declarat în calitate de reprezentant al Victoriei Ghimpu cu toate documentele anexate (Vol.II, f.d.16-17).

Or, în conformitate cu art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Pornind de la circumstanțele reliefate supra, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel depuse împotriva hotărârii din 22 martie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, de către avocatul Isai Chibac, în calitate de reprezentant al Victoriei Ghimpu.

Aici Colegiul consideră necesar de a cita prevederile art. 360 alin. (1) Cod de procedură civilă care stipulează că sunt în drept să declare apel: b) reprezentantul în interesul apelantului, dacă este împuternicit în modul stabilit de lege.

Colegiul reiterează că atât apelul cu mențiunea „preventiv”, cât cel cu mențiunea „motivată” au fost semnate de către avocatul Isai Chibac, însă nu a fost anexat mandatul avocațial ce atestă dreptul de a semna/declara apel în numele Victoriei Ghimpu.

Or, mandatul avocațial seria MA nr. xxxxx din 09 decembrie 2016 pe numele lui Isai Chibac, semnat pe verso de Victoria Ghimpu (Vol.I, f.d.31), nu conține împuterniciri de a contesta hotărârea judecătorească.

În conformitate cu art. 75 alin. (1) Cod de procedură civilă, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

Totodată, art. 80 alin. (7) Cod de procedură civilă prevede că împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Conform art. 60 alin. (1), (2) al Legii cu privire avocatură nr.1260 din 19 iulie 2002, avocatul acordă asistență juridică clientului în baza contractului de asistență

juridică, încheiat în formă scrisă. Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

În contextul dat, Colegiul reiterează că la materialele cauzei este anexat mandatul avocațial seria MA nr. xxxxx din 09 decembrie 2016 pe numele lui Isai Chibac, în baza contractului de asistență juridică nr. 16 din 09 decembrie 2016, semnat pe verso de Victoria Ghimpu. Pe partea recto conține mențiunea „în cauza civilă Andrievschi Valeriu către Primăria Cosăuți, intervenient Ghimpu Victoria”, iar pe verso reflectă următoarele împuterniciri: „să fie reprezentantul meu Ghimpu Victoria în toate instanțele de judecată din Republica Moldova, inclusiv cu dreptul de a semna cererea reconvențională, a depune alte cereri și demersuri, a primi titlul executoriu a semna orice cerere” (Vol.I, f.d.31) .

În conformitate cu art. 81 alin. (1) Cod de procedură civilă, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

Pct. 8 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar nr. 158 din 28 februarie 2013 stipulează expres că împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art.81 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege. Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sânt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

Pornind de la aceste reglementări legale, deși, avocatul Isai Chibac a semnat cererea de apel în numele Victoriei Ghimpu, Colegiul atestă că mandatul avocațial nu are inserată pe verso împuternicirea „de a ataca hotărârea judecătorească”.

Or, în contextul prevederilor art. 60 alin. (2) al Legii cu privire avocatură nr.1260 din 19 iulie 2002, împuternicirile avocatului se confirmă prin mandat, care este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Pct. 6 subpct. 2 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar nr. 158 din 28 februarie 2013 indică expres faptul că formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii: pe verso se inserează: a) împuternicirile

avocatului; a¹) numele și prenumele clientului; b) semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.

În consecință, Colegiul conchide că instanța de apel corect a reținut că în termenul acordat până la data de 20 iunie 2019 nu au fost prezentate împuternicirile de reprezentare ale avocatului Isai Chibac și anume mandatul avocațial care ar acorda dreptul de a declara apel în numele și interesele apelantei Victoria Ghimpu.

Prin recursul declarat, însăși partea recurentă indică că anexarea mandatului avocațial a fost o omisiune, deși avocatul dispunea de împuternicirea de a ataca hotărârea instanței de fond și de a semna cererea de apel. Totodată, a pretins că neexaminarea cererii de apel va duce la încălcarea dreptului apelantei la justiție.

Aici Colegiul relevă că circumstanțele detaliate supra denotă că omisiunile admise nu pot fi puse pe seama instanței de apel, în condițiile în care dreptul la asistență este un drept al părții.

Or, prin prisma prevederilor art. 26 Constituția RM coroborat cu art. 8 Cod de procedură civilă, Colegiul învederează că asistența juridică părților, participanților la proces este acordată de avocatul ales personal. Respectiv nu poate fi pusă pe seama instanței de apel omisiunea participanților la proces de a completa mandatul avocațial în conformitate cu prevederile legale evocate supra sau de a anexa mandatul avocațial cu o împuternicire în acest sens.

Astfel, în situația relatată, având în vedere diligența părților, precum și obligația participanților la proces, în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale, Colegiul conchide că recurenta a eludat obligația sa de a-și valorifica drepturile procedurale conform legislației în vigoare.

În corolar, pornind de la lipsa unor încălcări de ordin procedural sau de altă natură, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea apelului având în vedere că nu a fost confirmat dreptul avocatului Isai Chibac de a contesta hotărârea judecătorească și de a semna cererea de apel, cu prezentarea mandatului avocațial în acest sens în termenul acordat de instanța de apel.

Dealtfel, textul art. 10 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează că sancțiunile procedurale sânt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevant

și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele reliefate supra, denotă că partea recurentă nu și-a valorificat drepturile procedurale conform legislației în vigoare.

Totodată, dispoziția art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă denotă că disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Victoria Ghimpu și avocatul Isai Chibac.

Se menține încheierea din 01 august 2019 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Marina Andrievscaia împotriva Primăriei comunei Cosăuți, rl Soroca, Mihail Ghimpu și Victoriei Ghimpu cu privire la contestarea actelor.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh